

Atkkesp. O. 409/31.12.1998

M

SAARIJÄRVI Moilanen 26

Kivikautisen asuinpaikan
ympäristön koekaivaus

Simo Vanhatalo 1998

KAIVAUSKERTOMUS

Kohteen nimi: Moilanen 26
 Muinaisjäännöslaji: kivikautinen asuinpaikka
 SKL-numero: 26
 Inventointinumero:

Lääni: Länsi-Suomen lääni
 Kunta, kunnanumero: Saarijärvi, 729
 Kylä, kylänumero: Saarijärvi, 408
 Tila, rek.no: Jokiranta, 1:170
 Kiinteistötunnus: 729-408-119-170
 Maanomistaja: Veikko Kalliomäki
 Katuosoite: PL 127
 Postinumero, -toimipaikka: 43130 Tarvaala

Gt-kartta: 8
 Peruskartta: 224407 Saarijärvi

Peruskoordinaatit: X: 695157 ±10m
 Y: 256789 ±10m
 Z: 112.5 m mpy

Rahoittaja: Museovirasto, koekaivausryhmä
 Tutkimusaika: 22/06/98-30/06/98
 Tutkimustapa: koekuopitus
 Tutkimusala / kaivausala: 30000/70 m²

Kaivauksenjohtaja: Simo Vanhatalo, HuK
 Piirtäjä: Teija Nurminen, FM
 Tutkimusavustaja: Eija Ojanlatva, HuK
 Kaivajat: 4, Saarijärven museon järjestämiä

Kaivauslöydöt: KM 31323:1-3, diar. 31/12/98

Valokuvat: 110959-110968, kuvat s. 8-9
 Diat: 39819-39825

Gt-karttaote: GT 8, pain. 1990, s. 5
 Peruskarttaote: PK 224407 Saarijärvi, pain. 1984+1990, s. 6
 Kartat: Yleiskartta 1:2000, A4, s. 7

Liitteet: Kaavakartta 1:1000, A2-taitos, liite 1 *PUUTUU (10.9.2013 S.B.)*

Aikaisemmat kaivaukset: (Ville Luho kaiv. 1948, 1949 ja 1958)
 inventoinnit: Matti Huurre 1969, H.-P. Schulz 1994
 tarkastukset: Timo Sepänmaa 1987
 muut tutkimukset: Ville Luho, Moilasan kivikautisen asuinpaikan kaivaukset
 (1948, 1949 ja 1958)
 H.-P. Schultz, Summassaaren etelärannan kivikautisten
 asuinpaikkojen ympäristön koekaivaukset (1994)
 muut tiedot: ks. V. Luhon kaivauskertomukset
 löydöt: ei tältä koekaivausalueelta

Lähistön muinaisjäännökset: Moilanen, Oksanen, Eteläranta (ent. Rantaloma) ym.
 Lähistön löydöt: KM 11864, 11865, 12233, 14537, 18063, 23442, 24021, 28246

TUTKIMUSPERUSTE

Kolmen asuinrakennuksen, kahden kesämökin ja yhden kalalammikon rakennussuunnitelmat kivikautisen asuinpaikan läheisyyteen

KOHTEEN SIJAINTI JA KUVAUS

Summassaari sijaitsee Saarijärven kirkosta noin 5.5 km kaakkoon.

Koekaivausryhmän tutkittavaksi osoitettu 3 hehtaarin suuruinen tontti sijaitsi Summassaaren länsireunassa (ks. perus- ja yleiskartta). Tontti on lohkottu Moilasan tilan (kuva 2) länsiosasta. Kolmen omakotitalon rakennuspaikat sijaitsivat tontin itärajan reunassa ja kahden loma-asunnon rakennuspaikat oli suunniteltu tontin länsiosan rantatörmälle. Kalalammen paikka sijaitsi tontin luoteisosassa, alavalla rantavyöhykkeellä. Suurin osa tontista on savista, kumpareista peltoa. Tontin kiilanmuotoisessa itäosassa oli hieman hiekkamaata. Länsiosan rantatörmä oli jyrkkä ja se oli rantavoimien kuluttama. Rannan läheisyydessä on kapea sekametsävyöhyke (kuvat 5-7).

Summassaaren Moilasan aikaisemmat kivikautiset asuinpaikkalöydöt ovat tulleet Ahtelan tilan (119:172) luoteis- ja koillispuolen pelloilta (kuva 2). Ville Luho on kaivanut alueella v. 1947, 1948 ja v. 1958. Moilasan tontin kaakkoisosa on v. 1994 koekaivettu. Nämä aikaisemmin tutkitut alueet sijaitsivat vähintään 300 m kaakkoon kesän 1998 koekaivausalueesta.

KAIVAUSMENETELMÄT

Pellolle suunnitelluille 3 omakotitalon, 2 kesämökin, 1 kalalammikon rakennuspaikoille ja näitä yhdistäville tienpaikoille kaivettiin kaivettiin 70 kpl 1x1 m suuruisia koekuoppaa (ks. yleiskartta, kuvat 1-8).

Kaivausvälineinä käytettiin peltomullan poistossa lapioita (kuva 9). Peltomulta oli hyvin kovaa eikä pehmeää hiekkamaata yleensä tavattu, joten kaivauslastoja ei käytetty. Koekuoppa-alueista ja sen ympäristöstä laadittiin yleiskartta mittakaavaan 1:2000, karttapohjana käytettiin Saarijärven kaupungin asemakaavakarttaa 1:2000. Korkeusluku siirrettiin Summassaaren hotellin piha-alueella olevasta kiintopisteestä Summasjärven pintaan, josta se siirrettiin tutkimusalueelle. Kaikki vaaitusluvut muunnettiin absoluuttisiksi korkeusluvuiksi (m mpy). Korkeusluvuille ei ollut käyttöä, koska vaaittavia löytökerroksia ei ollut.

Koekuopista ei myöskään piirretty tasokarttoja, koska niissä ei näkynyt mitään muinaisen ihmisen jättämiä jälkiä. Kaivausten lopussa koeojat ja -kuopat peitettiin. Tutkimusalueelta otettiin 10 mustavalkovalokuvaa ja 7 diakuvaa. Lähistön avoimet maanpinnat, pellot, maanteiden leikkaukset ja ojien reunat tarkastettiin.

KAIVAUSHAVAINNOT

Tutkittavien alueiden maaperä oli savista peltomaata. Ainoastaan itäisen rakennuspaikan kaakkoisimmasta koekuopasta löytyi savikerroksen alta hiesua (kuva 10). Yhdestäkään koekuopasta ei löytynyt hiiltä tai palaneita kiviä, jotka olisivat voineet viitata tulisijaan. Ainoat kvartsilöydöt (3 kpl) tulivat läntisimmän lomarakennuksen kaakkoisosan kahdesta koekuopasta (kuva 9). Nämä kuopat yhdistettiin koeojalla, mutta löytöjä siinä ei ollut.

Kalalammen rakennuspaikan koekuopat täytyivät vedellä jo niitä kaivettaessa. Keskimäinen asuinrakennuksen paikka oli peltokumpareen eteläreunassa, mutta täälläkin maaperä oli hyvin savista. Maaperän savisuuden voi todeta myös kumpareen pohjoisreunaan rakennetun maakellarin läheisyydessä.

LÖYDÖT JA LÖYTÖMÄÄRÄT

Löytömäärät jäivät oletettua vähäisemmäksi, johon oli osittain syynä maaperän kova savi. Löytöaineisto koostui 2 kvartsikaapimesta ja yhdestä kvartsi-iskoksesta. Kaapimet olivat hyvälaatuisia, valkoista kvartssia. Kaikki löydöt tulivat savisesta peltomullasta. Tontin itäosan hiekkapitoisemmasta maasta ei löytynyt mitään kivikauteen viittaavaa.

YHTEENVETO

Tutkittavana olleen laajan tontin maaperä oli lähes kokonaan savea. Sen kaivaminen oli hyvin työlästä, eikä saven alta löytynyt hiekkakerrosta. Koekuoppia saatiin kaivettua kuitenkin riittävästi jokaisen rakennuskohteen kohdalle ja näin voitiin todeta, ettei paikalla ole kivikautista asuinpaikkaa.

Läntisimmän loma-asunnon rakennuspaikan kvartsilöydöt eivät kuitenkaan ole riittäviä merkkejä muinaisesta asumista. Mahdollinen, pienialainen asuinpaikka on voinut olla alueen länsiosan rantatörmällä, mutta se on voinut sortua veteen. Ville Luhon tutkima Moilasen asuinpaikka on ollut saaren etelärannalla, joka on ollut koko saaren suotuisinta asuinalueita. Moilasen kivikautinen asuinpaikka voi jatkua tilan länsipuolen etelärannan törmää pitkin.

Koekaivausten tulosten perusteella voidaan todeta, ettei suunnitelluille rakennushankkeille ole muinaismuistolain edellyttämää estettä.

Helsinki 31/12/98

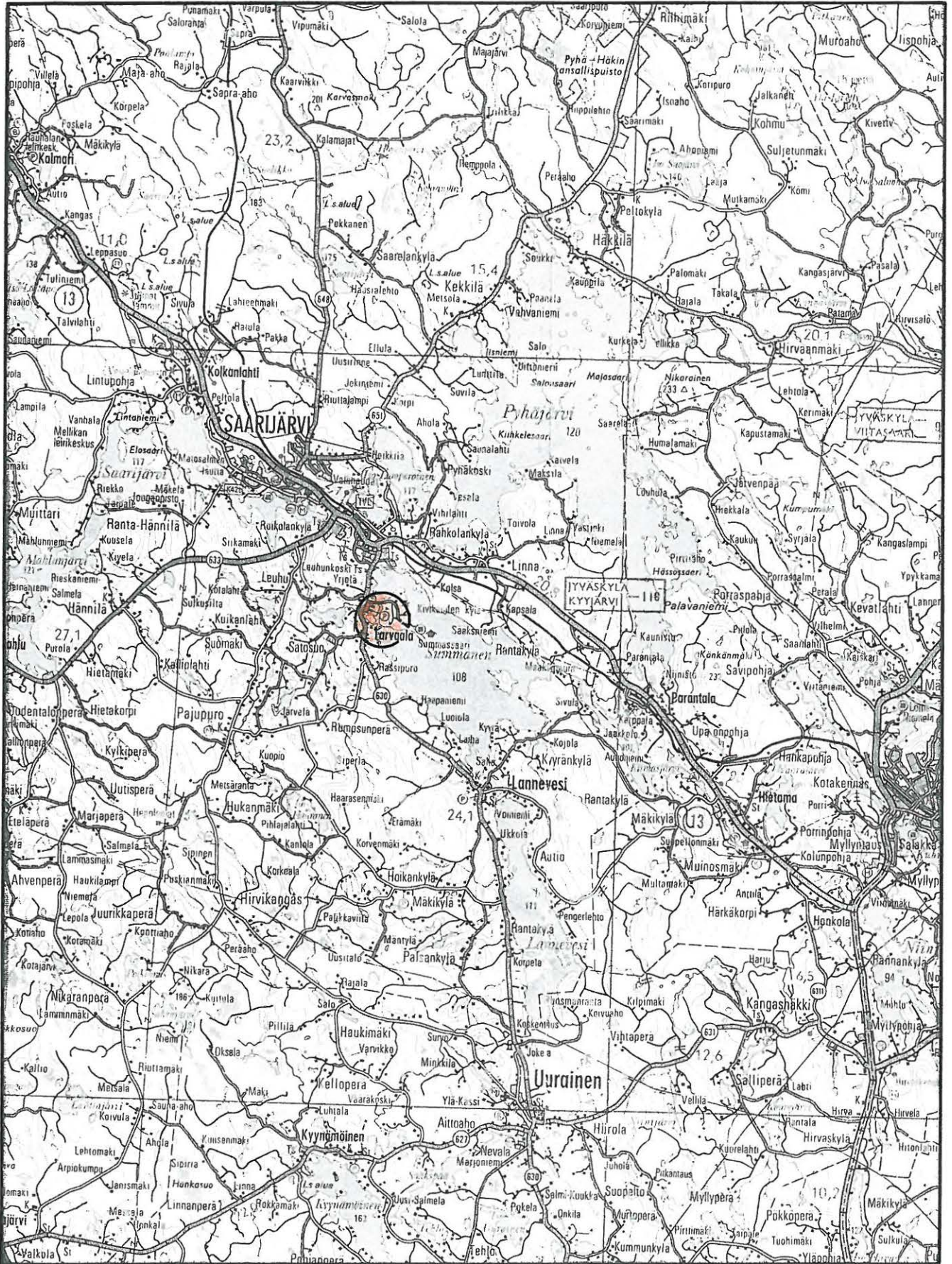
Simo Vanhatalo, HUK

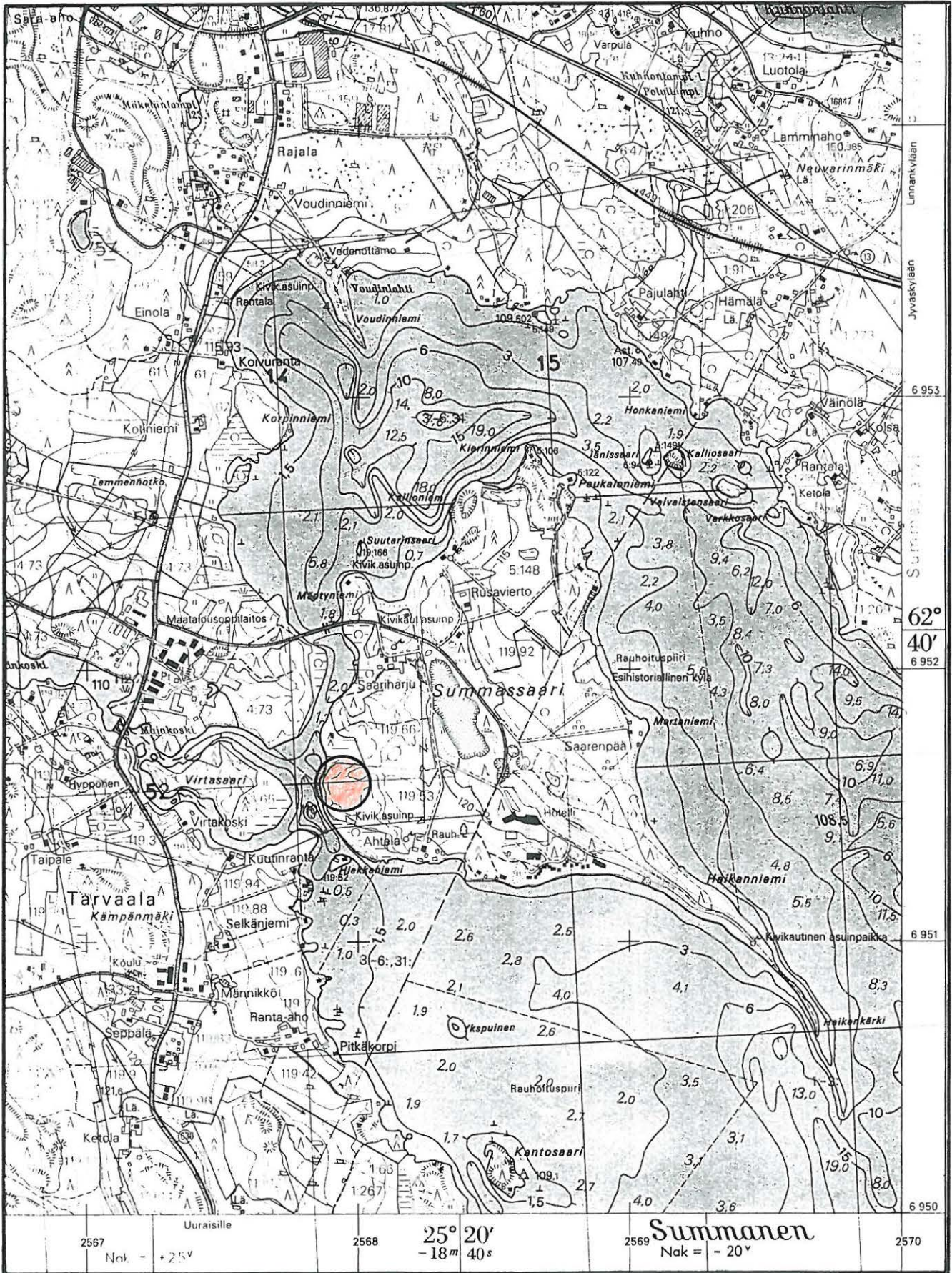
VALOKUVA- JA DIALUETTELO

SAARIJÄRVI Moilanen 26 1998

kuvaaja: Simo Vanhatalo 1998
negatiivikoko: 6x6

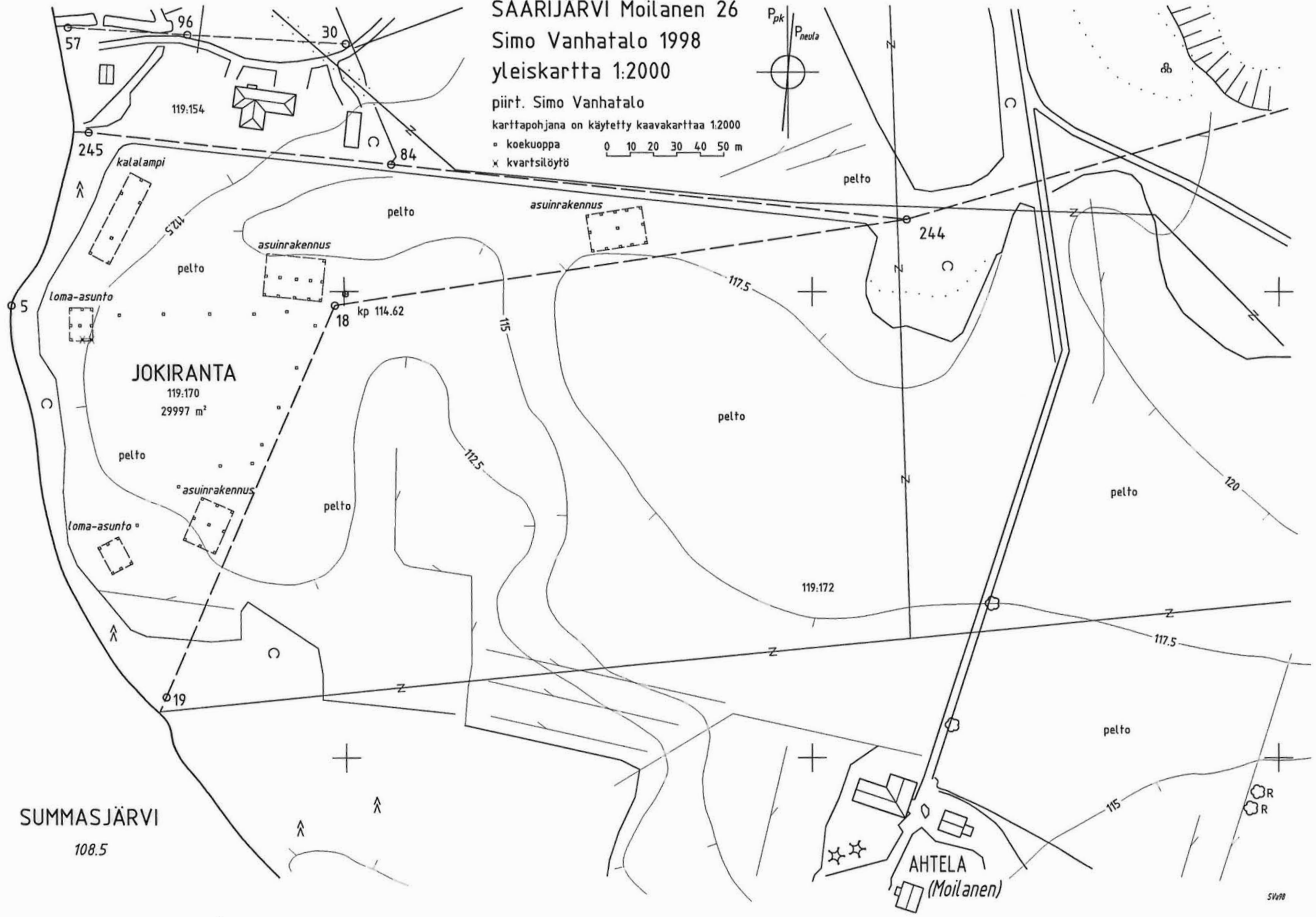
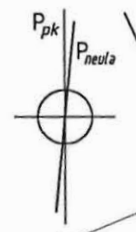
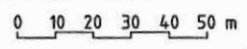
- F.110959 / K.1 Tutkimusalue, kuvattu länsiluoteesta.
- F.110960 / K.2 Tutkimusalue, kuvattu luoteesta.
- F.110961 / K.3 Tutkimusalue, kuvattu luoteesta.
- F.110962 / K.4 Tutkimusalue, kuvattu pohjoisluoteesta.
- F.110963 / K.5 Tutkimusalue, kuvattu pohjoisesta.
- F.110964 / K.6 Tutkimusalue, kuvattu koillisesta.
- F.110965 / K.7 Tutkimusalue, kuvattu idästä.
- F.110966 / K.8 Tutkimusalueen itäosaa, kuvattu itäkaakosta.
- F.110967 / K.9 Läntisen loma-asunnon rakennuspaikkaa kaivetaan, kuvattu kaakosta.
- F.110968 / K.10 Itäisen asuinrakennuspaikan kaakkoisnurkan koekuoppa, kuvattu lännestä.
- D.39819 Tutkimusalueen itäosaa, kuvattu lännestä.
- D.39820 Tutkimusalue, taustalla Moilasan tila, kuvattu luoteesta.
- D.39821 Tutkimusalueen länsiosaa, kuvattu koillisesta.
- D.39822 Tutkimusalueen luoteisosaan suunniteltu kalalammen paikka, kuvattu itäkaakosta.
- D.39823 Läntisen loma-asunnon rakennuspaikkaa kaivetaan, kuvattu kaakosta.
- D.39824 Läntisen loma-asunnon rakennuspaikan kaakkoisnurkan koeoja, josta kvartsikaavin ja -iskos löytyivät, kuvattu idästä.
- D.39825 Itäisen asuinrakennuspaikan kaakkoisnurkan koekuoppa, kuvattu lännestä.

SAARIJÄRVI Moilanen 26
 Simo Vanhatalo 1998
 yleiskartta 1:2000

piirt. Simo Vanhatalo
 karttapohjana on käytetty kaavakarttaa 1:2000
 o koekuoppa
 x kvartsilöytö

F. 110959
KUVA 1.

F. 110960
KUVA 2.

F. 110961
KUVA 3.

F. 110962
KUVA 4.

TUTKIMUSALUE, KUVATTU LÄNSILUOTEESTA - LUOTEESTA - POHJOISLUOTEESTA.

F. 110963
KUVA 5.

F. 110964
KUVA 6.

F. 110965
KUVA 7.

TUTKIMUSALUE, KUVATTU POHJOISESTA - KOILLISESTA - IDÄSTÄ.

F. 110966
KUVA 8.
TUTKIMUSALUEEN ITÄOSAA,
KUVATTU ITÄKAAKOSTA.

F. 110967
KUVA 9.
LÄNTISEN LOMA-ASUNNON RAKENNUS-
PAIKKAA KAIVETAAN, KUVATTU
KAAKOSTA.

F. 110968
KUVA 10.
ITÄISEN ASUINRAKENNUSPAIKAN
KAAKKOISNURKAN KOEKUOPPA,
KUVATTU LÄNNESTÄ.